

Asia: VN/33623/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Mahdollistaako luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetty ratkaisuehdotus suomalaisten rekisteritietojen käytön kansainvälisessä tutkimusyhteistyössä?

-

Onko jokin ehdotuksessa esitetty muu toteuttamisvaihtoehto parempi kuin esitetty ratkaisuehdotus?

-

Mitä muita ratkaisuvaihtoehtoja olisi mahdollista esittää kansainvälisen tutkimusyhteistyön toteuttamiseksi? Perustelut ratkaisuvaihtoehdolle.

-

Muut hallituksen esityksen luonnosta koskevat huomiot.

Sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2019) (jäljempänä ”toisiolaki”) voimassa olevan 30 §:n 1 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää sitä, että tietoturvalliset käyttöympäristöt täyttävät tietosuojaa ja tietoturvaa koskevat vaatimukset.

Luonnoksessa ehdotetaan lisättäväksi toisiolain 30 §:n 1 momenttiin virke ”Sertifiointielimien tehtävänä on valvoa ja edistää sitä, että niiden arvioimat tietoturvalliset käyttöympäristöt täyttävät tietosuojaa ja tietoturvaa koskevat vaatimukset”.

Ehdotetun lain 30 §:n perusteluissa ei täsmennetä, mitä sertifiointielimen valvontatehtävä voisi kattaa. Ehdotetun lain 30 §:n sanamuodon perusteella sertifiointielimen valvontatehtävä näyttäisi vastaavan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla (jäljempänä ”Valvira”) jo olevaa

toisiolain 30 §:n mukaista valvontatehtävää. 30 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan Valvira voisi antaa tarkempia määräyksiä tietoturvallisten käyttöympäristöjen valvonnasta.

Luonnoksen perusteluissa ei ole arvioitu, olisiko Valviralla olevan toisiolain 30 §:n mukaisen valvontatehtävän kaltaista tehtävää mahdollista antaa luonnoksessa ehdotetulla tavalla sertifiointielimelle, ottaen huomioon mitä perustuslain (731/1999) 124 §:ssä säädetään hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Luonnosta tulisi apulaistietosuojavaltuutetun käsityksen mukaan tältä osin täydentää. Valvonnan tehokkuuden kannalta epäselväksi näyttäisi jäävän myös se, mikä taho valvoisi sertifiointielimelle ehdotetun valvontatehtävän asianmukaista toteutumista.

Tietoturvallinen käyttöympäristö on luonnoksen mukaan yksi keskeisistä toisiolaissa säädetyistä suojaustoimista, jolla turvataan yksilön henkilötietojen suoja (s. 4). Tietoturvallinen käyttöympäristön on näin ollen apulaistietosuojavaltuutetun käsityksen mukaan täytettävä sille kansallisessa laissa asetetut vaatimukset, jotta se voisi toimia yleisen tietosuojasetuksen ((EU) 2016/679) mukaisena rekisteröityjen oikeuksia ja vapauksia suojaavana toimena. Käyttöympäristön vaatimustenmukaisuuden tehokkaalla valvonnalla on siten olennainen tärkeä rooli sen varmistamisessa, että rekisteröityjen oikeuksia ja vapauksia pystyttäisiin tietoturvallista käyttöympäristöä koskevien säännösten avulla tietosuojasetuksen edellyttämällä tavalla suojaamaan.

Pasanen Tiina
Tietosuojavaltuutetun toimisto